Nr. 214. Wtorek 19. Września 1854. Rok Gazecie 44.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. - Inserсya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.
Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLAD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 13. września. Dnia 14. września 1854 wyjdzie w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i będzie rozesłany LXXIX. zeszyt dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 227. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z 9. września 1854, obowiązujące dla uksiążęconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski, Istryi i miasta Tryestu z jego okręgiem, którem się objaśnia znaczenie słów przytoczonych w §§. 14 lit. c. 50, 73, 78 i 84 normy juryzdykcyi z 20. listopada 1852, nr. 251 dziennika ustaw państwa: „tabularne dobra“ w odniesieniu do dóbr nieruchomych, wciągniętych do krajowej tabuli w Gorycyi.

Nr. 228. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 9. września 1854, którem się oznacza czas sprawowania urzędu czystych władz sprawiedliwości w obwodzie naczelnego krajowego sądu w Peszcie i rozpoczęcia mocy obowiązującej ustaw zostających w związku z nową organizacyą sprawiedliwości w tym obwodzie naczelnego krajowego trybunału.

Nr. 229. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z 11. września 1854, prawomocne dla Tyrolu, tyczące się użycia broni, skazanej na przepadłe z przyczyny przekroczeń patentu broni z 18. stycznia 1818.

Nr. 230. Rozporządzenie ministeryów spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i naczelnej władzy policyjnej z 11. września 1854, obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych, w których jest prawomocny najwyższy patent broni z 24. października 1852, tyczący się opisania osoby i własnoręcznego podpisu albo też potwierdzonego urzędownie pisemnego znaku tej osoby, dla której jest paszport broni wydany.

Następnie wyjdzie dnia 16. września 1854 i będzie rozesłany XXIV. zeszyt romańsko-niemieckiego podwójnego wydania dziennika ustaw państwa z roku 1850.

Sprawy krajowe.

Uwiadomienie.

Galicyjskie towarzystwo wykształcenia muzyki podaje niniejszem do publicznej wiadomości, że do otworzonej od 1. maja 1854 szkoły nauki spiewu i instrumentów dla której o dobornych nauczycieli i nauczycielki do udzielania nauki spiewu, tudzież grania na skrzypcach, wiolonczeli, basie i organach, jakoteż instrumentach dętych postarano się, od 1. października 1854 uczniowie i uczennice przyjmowane będą.

Przyjęcie odbywa się począwszy od 20. września 1854 w kancelaryi towarzystwa urządzonej w domu przy wyższej ormiańskiej ulicy pod Nr. 122 na 2giem piętrze — codziennie od 4. do 6. godziny z południa, gdzie także ustawy towarzystwa wydane, tudzież wszelkie bliższe objaśnienia udzielane będą.

Od dyrekcyi galicyjskiego
Towarzystwa wykształcenia muzyki.

Lwów, 1. września 1854.

Wiedeń, 15. września. Do Czerniowiec przybyli d. 10. b. m.: Ich c. k. MM. najdostojniejszy Arcyksiążę Albrecht — w zupełnem zdrowiu — najdostojniejszy Arcyksiążę, Karol Ferdinand tudzież JO. FZM. Książę Schwarzenberg. Jego Excel. baron Bach wytknął sobie nogę d. 4. b. m. między Valeputną i Jakobeni wyskakując z powozu, przy którym konie się spłoszyły. Dnia 7. b. m. mógł jednak udać się już w dalszą drogę. *(Abbl. W. Z.)*

Hiszpania.

(Wyjazd Krystyny sprawiał na prowincyi rozruchy. — Konfiskata dóbr księcia Rianzares. — Bezprawia. — Sprawa wyspy Kuby nie daje obawy.)

Madryt, 5. Września. Wiadomość o odjeździe Maryi Krystyny wywołała w Badajoz, Palencyi, Barcelonie i innych miejscach rozruchy, przy których przytłumieniu kilka osób zabito lub raniono.

Dziennik *Espana* nie zapowiada na teraz zmiany w ministeryum.

Diario z dnia dzisiejszego donosi: „Stosownie do uchwały rady ministeryalnej skonfiskował gubernator prowincyi Oviedo należące do księcia Rianzares i znajdującej się w tej prowincyi kopalnie węgli. Toż samo nastąpiło względem kopalni i kolei żelaznej w Siero i Langrea. Według listów, nadesłanych dzieją się wielkie excesa w prowincyi Badajoz. Niektóre włości opierają się z bronią w ręku płaceniu podatków; przyszło już do tego stopnia, że lud podpalił winne góry i plantacye drzew oliwnych. W Jerez de los Caballeros przystąpiono do podziału dóbr gminy, a nawet niektórych posiadłości prywatnych. Gorszące te bezprawia nie są jedyne, nad którémi ubolewamy. Do miasta Val de Torres wpadła banda, licząca 50 zbrojnych ludzi i zabiła jednego z krewnych zmarłego Donoso Cortes.“

Według dziennika *Espana* dostała się królowa Krystyna na portugalską granicę dnia 3. o dziesiątej godzinie rano, pod zasłoną jenerała Garrigo i jego 300 jeźdźców.

Dziennik *Clamor Publico* wystąpił do rządu z odezwą w obronie fabrykantów przeciw spiskom podburzającym robotników. Za ich namową wymuszają większą płacę, podpalają fabryki i t. p.

Mianowani na przygotowawczych zgromadzeniach w Madrycie członkowie wyborczego komitetu są, jak donosi *Espana*, wyłącznie progresiści. Trzech przyaresztowanych emigrantów francuskich wypuszczono na wolność.

W wieczornem wydaniu dziennika *Patrie* doniesiono według prywatnego listu z Madrytu z dnia 4. września, że sprawę pana Black Warrior zagodzono za wstawieniem się hiszpańskiego posła w Wasyngtonie. Korespondent jest przekonany, że odwołanie pana Pezuela, którego w dowództwie na wyspie Kuba zastąpi Jose Concha, ułatwi przyjacielskie porozumienie się. Gdy w ten sposób niema żadnego powodu do nieprzyjaźni między obudwoma rządami, więc należy się obawiać tylko expedycyi korsarzy. Ale hiszpański rząd sądzi, że wyspa Kuba jest w stanie taki napad odeprzeć, a jenerał O'Donnel, który długo był gubernatorem na tej wyspie, jest tego pewny. Załoga liczy 20.000 ludzi najdzielniejszej piechoty, 1000 konnicy i 5 do 6 bateryi dział; oprócz tego ludność jest przywiązana do hiszpańskiego rządu i przyczyni się niezawodnie do odparcia najezdników.

Anglia.

(Poświęcenie posągu królowej Wiktoryi w Glasgowie.)

Londyn, 9. września. We środę poświęcono w Glasgowie posąg Jej Mości królowej, mający zachować w pamięci jej odwiedziny w r. 1851. Stoi na placu św. Wincentego, gdzie stoją także posągi Sir Waltera Scott i Sir Johna Moore. Jest ulany z bronzu i przedstawia królowę w koronie siedzącą na koniu, i z berłem w ręku. Postument jest z szarego i czerwonego granitu i będzie jeszcze płaskorzeźbą ozdobiony. Artystą jest Włoch, baron Marochetti, który dla Glasgowa zrobił także statuę Wellingtona. Zasiłki uzbierano subskrypcyą prywatną. Gdy przewodniczący komitetu oddał pomnik władzom miejskim, wyprawiono na ratuszu dla 150 osób ucztę. Lord Prevost wychylił toast za zdrowie Cesarza Francuzów

i angielsko-francuskiego przymierza, na który odpowiedział francuski konzul Nauboussin. Macgregor spełnił toast za zdrowie Stanów Zjednoczonych i przypomniał, że w roku 1806 tylko jeden okręt Glasgowski prowadził handel z Ameryką. Buchanan poseł amerykański odpowiedział śród rzęsistych oklasków: „Jakkolwiek wiele sobie zadawano pracy powaśnić oba narody, jakkolwiek drażliwe poruszano kwestye: Kraje, które Bóg złączył, nie zdoła ludzki nierozsądek rozłączyć. Ja mam nadzieję, otuchę i wiarę, że wszystkie chmury, które długo nad nami wisiały i w pewnej rozległości jeszcze nad nami wiszą, w Ocean się zapadną.“

Wykaz banku. Banknoty 19,851.661 (198.850 mniej.) Pieniądze metalowe 13,368.371 (267.053 mniej.)

Francya.

(„Monitor“ o planach wyprawy czarnomorskiej.)

Paryż, 10. września. Korespondencya *Monitora* z Konstantynopola z 25. sierpnia zawiera szczegóły o planach armii zjednoczonej na czarnem morzu, z których pokazuje się poniekąd, że atak na Sebastopol poprzedzi obsadzenie Kaffy lub Anapy. „Można powiedzieć z pewnością“ — pisze ów korespondent — „że z wyjątkiem jednego tylko punktu, którego warowność wymagałaby może dłuższego ataku, niebędzie mogła żadna pozycya nad czarnem morzem oprzeć się tym siłom, jakiemi dysponują naczelni wodzowie sprzymierzonych armii. Punkta, przeciw którym mogą być wymierzone nasze siły, są już znane i oddawna opisane. Anapa, Kaffa, Odesa i Sebastopol mogą być po kolei a nawet równocześnie zajęte lub atakowane. Anapa jestto najsilniejszy punkt wybrzeża azyatyckiego, który Rosyanie obsadzili i obwarowali dla pokonania ludów kaukazkich. Po upadku Anapy i sąsiedniej twierdzy Noworossilk niemieliby już Rosyanie żadnej pozycyi ważnej na tem wybrzeżu, i wojenna ludność Kaukazu mogłaby swobodnie zapędzać się ku granicom Rosyi. Kaffa jestto ważny punkt Krymu, którego obsadzenie miałoby podwójną korzyść za sobą, a mianowicie zabezpieczyłoby wykonane na największy rozmiar wylądowanie w Krymie i przecięłoby komunikacyę Krymu z kontynentem w takim punkcie, gdzieby posiłki nadsełane z tej strony z łatwością za pomocą prostych szalup wylądować mogły. Inne punkta Krymu mogą być również z łatwością obsadzone jako przygotowanie do ważniejszych przedsięwzięć. Drugą z kolei pozycyą Rosyan nad czarnem morzem jest Odesa. Jej zatoka jest nader ważna dla flot naszych. Stojąca w Odesie armia zagrażałaby w zapleczu wszystkim korpusom rosyjskim w Besarabii, a nakoniec obsadzenie Odesy, rosyjskiego miasta i pozycyi nader ważnej we względzie moralnym, pozostawiałoby Carowi tylko tę alternatywę, albo dozwolić nam usadowić się tam spokojnie w obliczu swego państwa, albo też pogrzebać swoje armie w przekopach tej twierdzy, która opatrzona dostateczną załogą i ochroniona wzmocnionemi od strony lądu wałami mogłaby stanowczy stawić opór usiłowaniom armii rosyjskich. Co do samego zaś Sebastopola ma się rzecz wcale inaczej. Twierdza ta położona na wielkim półwyspie i broniona nietylko silną załogą ale i armią, która z różnych stron mogłaby otrzymywać posiłki, nasuwa armiom naszym nierównie większe trudności. Mimo to jednak możnaby ją zdobyć zapomocą jednego z owych heroicznych napadów, które nieprzyjaciela, nim znajdzie czas pomyśleć o swojej obronie, mieszają i niszczą do razu. Zależy to jednakże od zręczności i roztropności wodzów oznaczyć, który ze wszystkich tych przytoczonych powyżej planów zasługuje na pierwszeństwo. Turcya nieszczędziła żadnych starań, by ze swej strony poprzeć skutecznie przygotowania mocarstw sprzymierzonych w Warnie; 10,000 Turków przewieziono okrętami francuskiemi do Warny dla powiększenia korpusu expedycyjnego. Wojna o całość i egzystencyę państwa tureckiego skończyła się już w Europie. Teraz pozna Rosya na własnem terytoryum owe dolegliwości i utrapienia wojny, któremi przez tak długi czas sąsiednie państwo obarczała. *(W. Z.)*

(Poczta paryzka. — Popisy wojskowe w Boulogne. — Wyprawa nowa okrętu o 120 działach. — Explozya w Grandcombe.)

Paryż, 8. września. *Monitor* donosi z Boulogne, że na równinie de Marquise dzisiaj odbyły się wielkie manewry w przytomności Cesarza i księcia Alberta. Jego Mość Cesarz i Jego królewiczowska Mość obecni byli na manewrach od 6. godziny rano do 3. popołudniu. Cała armia i niezliczone tłumy ludu, zebrane na to widowisko wojskowe, witały ich głośnemi okrzykami.

Okręt liniowy „Louis XIV“ o 120 działach wypłynie wkrótce z Rochefort i zajmie posterunek w zatoce wyspy Aix.

W kopalniach węgla kamiennego w Grandcombe w departamencie du Gard była dnia 2. b. m. gwałtowna explozya. Dwunastu robotników zginęło. *(A. B. W. Z.)*

Belgia.

(Rozruchy w Bruxeli i Antwerpii uśmierzone.)

Bruxela, 8. września. Proklamacya burmistrza zrobiła pomyślny skutek. Ciekawi trzymali się wczoraj wieczór w oddaleniu, a w dzielnicach miasta, gdzie przedwczoraj był rozruch, panowała zupełna spokojność. Tylko jedna banda wichrzycieli przeciągała gwiżdżąc i hałasując po niektórych ulicach i wybijała piekarzom okna. Gdy nadeszła policya i pierwsza legia gwardyi narodowej, natychmiast się banda rozbiegła. Wkrótce jednak wyśledzono i przyaresztowano kilku hersztów rozruchu. Później nie zaszły już excesa, i o północy odeszła do domu pierwsza legia, która stała na placu przed ratuszem. Wojsko było w kasarniach skonsygnowane, ale nie żądano jego pomocy. Na dzisiejszej targowicy zbożowej był dowóz bardzo mały; pomimo znacznego natłoku ludzi niezaszedł żaden nieporządek. Ceny zboża były takie same, jak w zeszłym tygodniu. Liczba przyaresztowanych przedwczoraj osób wynosi 21; cztery z nich będą stawione przed sądem za popełnione u piekarza Mellis bezprawia. W Antwerpii dopuszczono się wczoraj rano na targowicy św. Mikołaja smutnych excesów. Lud chciał zmusić włościan do przedawania zboża po cenach przez niego samego oznaczonych. Publiczna władza musiała przywołać żandarmeryę w pomoc. W rozruchu zabił koń wierzgając jednego z dzierżawców; kilka osób zostało mniej więcej skaleczonych. — Robotnicy na przestrzeni kolei żelaznej między Namur i Gembloux zastanowili wczoraj swoją robotę.

(Doniesienia z Belgii. — Rozruchy łagodzą się.)

Bruxela, 10. września. Minister spraw zewnętrznych był dziś powołany do Laeken, gdzie miał z królem Jego Mością dłużej niż przez dwie godzin konferencyę. — Królewska familia odjechała dziś rano do Courirai. — Wczoraj wieczór panowała tu powszechna spokojność; w ciągu dnia przyaresztowano w własnem pomieszkaniu kilku uczestników nowych excesów. — W Audenarde przybyli tłumnie robotnicy na targowicę zbożową i rozpędzali przemocą wszystkich przekupniów i handlarzy zbożowych tak, iż przedaż musiała się ograniczyć tylko na potrzebę dla konsumcyi. Na czele tłumów ludu znajdowały się jak zwykle kobiety. Policya i żandarmerya zapobiegła dalszym rozruchom; przyaresztowano tylko jedną osobę. Oddział wojska był rozstawiony w pobliżu targowicy zbożowej.

Włochy.

(Poczta włoska. — Telegraf podmorski uzupełniają. — Król Sardyński na rewii w Maurizio. — Korpus dyplomatyczny ujeżdża z Rzymu przed cholerą. — Rozporzadzenia dla robotników w Carrarze. — Roporzadzenia polityczne i finansowe w Parmie.)

Z Turynu donoszą z 8. b. m., że spuszczono już do morza trzeci wielki dział podmorskiego telegrafu, który połączyć ma wyspę Sardynię z północną kończyną afrykańską. — J. M. król odjechał do Maurizio dla odbycia tam jesiennej rewii wojskowej. W podróży tej towarzyszyli mu książę Genuy i książę Carignan. Synowie królewscy przedsięwzięli podróż instrukcyjną w głąb kraju. — Przed kilkoma dniami skonfiskowano jeden numer rewolucyjnego dziennika Goffredi Mameli. — Według doniesień z Rzymu z pierwszych dni września rozjechał się na wszystkie strony korpus dyplomatyczny, a to z obawy przed cholerą. Ces. rosyjski poseł udał się do kąpiel w Aix; sardyński do Frascati; holenderski bawi w Bruxeli; bawarski zaś na wzgórzach tuskulańskich. Minister hiszpański, Castello y Ayensa, przesłał do Madrytu dymisyę swoją zaraz na pierwszą wiadomość o wypadkach rewolucyjnych w Madrycie, lecz go uprzedzono w tym względzie i mianowano następcą jego jenerała Narciso Infante; zdaje się jednak, że i ten nowy poseł nie utrzyma się na swej posadzie. — „Messagiere Modenese“ zawiera dekret ministeryalny z 1. września, którym nakazano przedsięwzięcie potrzebnych środków ostrożności co do licznych obcych robotników w marmurołomach w Massa i Kararze. Ci przybysze muszą się teraz zaopatrzyć należytemi paszportami; prowadzona też być ma ewidencya co do ich liczby, czasu ich nadciągnienia z za-granicy i oddalenia się; zakazuje się im przytem wszelkich niedozwolonych i podejźrzanych stowarzyszeń. Przed uwolnieniem robotników od dalszej pracy, będzie im to naprzód zapowiedziano, a to z pozostawieniem odpowiednego terminu. — Dekretem księżny parmeńskiej z 7. września polecono utworzenie dwóch tymczasowych komisyi, które rozpoznać mają teraźniejszy stan moralny i ekonomiczny wszystkich gospod w Parmie i Piacenza, i zaproponować potrzebne w tej mierze ulepszenia. Dalszym dekretem rozporządzono, ażeby sumę 50,000 lirów, jaką komuna miasta Parmy wypłaca corocznie gospodom z dodatku akcyzowego, powiększono od 1. stycznia 1855 na 96,000 lirów; dla Piacency podwyższona ma być kwota 20.000 na 40,000 lirów. *(L. k. a.)*

Niemce.

Berlin, 13. września. J. M. król przyjmował wczoraj w południe posła tureckiego, Hemal-Effendego w Sanssouci na prywatnem posłuchaniu, i w przytomności prezydenta ministrów odebrał jego listy wierzytelne. *(Zeit.)*

Berlin, 12. września. W dzienniku „N. P. Ztg.“ czytamy: „Austrya i Prusy, przedkładając niedawno sejmowi związkowemu dokumenta odnoszące się do sprawy oryentalnej, poddały się z tem jak wiadomo pod uchwałę związku, jakich środków użyćby potrzeba dla ochrony interesów niemieckich w teraźniejszej wojnie. Zdanie, które Prusy w tym względzie zastępywać będą na sejmie związkowym, wyrażone jest w depeszy okólnikowej do król. pruskich ambasadorów i pełnomocników przy dworach niemieckich. Depesza ta obejmuje dwa ważne punkta, z których jeden odnosi się do stanowiska Prus w obec odpowiedzi rosyjskich, drugi zaś do gwarancyi żądanych ze strony mocarstw zachodnich. Co do pierwszego punktu wnioskują Prusy z opuszczenia księztw naddunajskich ze strony Rosyi a osobliwie z tego, iż gabinet rosyjski postanowił zachować tylko system obrony, że szczegółowa część traktatu z 20go kwietnia r. b. jest już załatwiona, i żądał, ażeby ku rozważeniu środków potrzebnych dla ochrony interesów niemieckich nad Dunajem, nastąpiło zjednoczenie wszystkich kontrahentów umowy. Nadto spodziewają się Prusy, że mądrość gabinetu austryackiego potrafi uniknąć wszelkich zawichrzeń z Rosyą, niezgadzających się z duchem traktatu, ponieważ Rosya oświadczyła, że niebędzie nachodzić

Austryi, a zatem wojska austryackie mogą spokojnie pozostawać w księztwach.

Co do gwarancyi zaś żądanych ze strony mocarstw zachodnich, są Prusy tego zdania, że gwarancye te przekraczają cel konwencyi z 20. kwietnia, a zarazem zanadto są ogólne (jak np. wyraz: „wspólny protektorat"), iżby Prusy i związek niemiecki mogły popierać je ze szczególną korzyścią. Oprócz tego zwracają one uwagę na to, że prawdopodobne obsadzenie księztw naddunajskich wojskami Turcyi, Anglii i Francyi niemoże być wcale korzystnem dla interesów niemieckich.

Wreszcie kończy się depesza tem oświadczeniem, że im bardziej Jego Mość król pruski jest zdecydowany zachować konwencyę z 20. kwietnia we właściwem jej znaczeniu, mianowicie w tem, że Niemcom pozostawia się wolność uchwalenia tego, co może być korzystnem dla ich interesów, tem większa okazuje się potrzeba usuwać od tego traktatu wszelkie takie insynuacye, które sprzeciwiają się należytemu jego pojęciu. *(Abbl. W. Z.)*

Rosya.

(Pobór rekrutów.)

Petersburg, 9. września. Dzienniki tutejsze zawierają następujący manifest:

„My z Bożej łaski Mikołaj Pierwszy, Cesarz i Samowładca wszech-Rosyi itd. itd. Przy teraźniejszych stosunkach wojennych uznajemy za niezbędną rzecz uformować stanowczo wojsko rezerwowe, — i rozkazujemy przeto: 1) wykonać dwunastą z kolei częściową rekrutacyę w guberniach zachodniej połowy państwa, *zaciągnięciem do wojska po dziesięć ludzi od każdego tysiąca dusz*, na zasadzie przepisów osobnego w tej mierze ukazu, wydanego do dyrygującego senatu. 2) Rekrutacya ta ma się zacząć z dniem 1. listopada, a skończy się po dzień 15. grudnia tego roku. 3) Z Izraelitów ulegających powinności rekrutacyjnej należy zaciągnąć do wojska po dziesięć ludzi od każdego tysiąca dusz według 16. dodatku §. 685 regulaminu rekrutacyi, którym są obowiązani do każdego w państwie ogłoszonego zaciągu z kolei przystawiać rekrutów.

Dano w Peterhofie, 26. sierpnia, w roku tysiąc ośm set pięćdziesiątego czwartego po narodzeniu Chrystusa, Naszego panowania w dwudziestym dziewiątym.

(Depesze telegraficzne donoszą o wszystkich ruchach nieprzyjaciół na morzu.)

Wiedeń, 14. września. Petersburg jest zawiadomiony jak najstaranniej o każdym ruchu nieprzyjacielskich okrętów na wodach finlandzkiej odnogi depeszami, które są datowane z Porcala-Udde (na finlandzkiem wybrzeżu), Sweaborga, Rewalu i Dagerortu (na wyspie Dagö). I tak wydrukowano w „*Gazecie Petersburskiej*" 63 depeszy obejmujących czas od 14 lipca do 14. sierpnia. Depesze te potwierdzają, że już wtedy zgromadzała się nieprzyjacielska eskadra przed Rewalem, i że nieprzyjacielskie okręta krążyły często w eskadrach od 12—15, między tem miastem i leżącym naprzeciwko Sweaborgiem. Paropływy rosyjskie przedsiębrały nieraz w obec nieprzyjaciela strzelanie do celu.

Księstwa Naddunajskie.

(Wkroczenie wojsk austryackich do Bukaresztu.)

Bukareszt, 6. września. Dzisiaj o dziesiątej godzinie przed południem wkroczyły tu dwie cesarsko-austryackie brygady Burlo i Schwarzel, na których czele znajdowali się Jego Excelencya komendant korpusu feldmarszał-lejtnant hrabia Coronini i feldmarszał-lejtnant baron Alemann.

Przed baryerą Kronsztadzkiego gościńca odbył Jego Excelencya komendant korpusu przegląd, na którym się także Omer Basza znajdował. Na lewém skrzydle wojska stały dwie tureckie brygady z 16 działami i 4 szwadrony kawaleryi, tudzież 2 bataliony milicyi wołoskiej. Po lustracyi nastąpiło defilowanie austryackiego, potem tureckiego, a nakoniec wołoskiego wojska.

Wkroczenie c. k. wojska odbyło się z największą powagą. Piękna pogoda ściągnęła tłumy ciekawej publiczności, jednak w całym ciągu tej wojskowej sceny nie zaszedł najmniejszy nieporządek. Tutejsze cywilne i wojskowe władze wyszły aż przed baryerę naprzeciw komendantowi korpusu hrabi Coroniniemu, i odprowadzały Jego Excelencyę aż do jego pomieszkania.

Obsadzony dotychczas przez wołoską milicyę główny odwach zajął zaraz za wkroczeniem oddział żołnierzy cesarskich. Dwie brygady stanęły kwaterą w mieście, tylko działa i wozy amunicyjne, równie jak ekwipaże wojskowe znajdują się pod należytą zasłoną po-za obrębem miasta.

Z teatru wojny.

(Siła floty czarnomorskiej. — Wojska tureckie idą ku Fokszanom i Gałaczowi. — Traktaty rosyjskie unieważniono. — Ustęp Rosyan z Gałaczu.)

Wiedeń, 14. września. „*Lloyd*" pisze: Według wiarogodnych doniesień liczy armada połączonych mocarstw na czarnem morzu przeznaczona do Krymu 100 paropływów, 50 liniowych okrętów i 300 mniejszych statków rozmaitego rodzaju. Oprócz 40.000 faszyn zabrano na okręta wielką ilość worów z piaskiem i z wełną dla budowy bateryi. Na dwudziestu mniejszych okrętach wywieziono 1000 chłopów bułgarskich z narzędziami najętych do sypania szańców i bateryi.

Pierwszych wiadomości o wylądowaniu połączonych wojsk w Krymie oczekują w Warnie dnia 13. b. m. W Wiédniu mogą być te wiadomości dnia 19. lub 20. września.

Z Bukaresztu donoszą pod dniem 8. września: Obóz pod Kolentyną będzie wkrótce zwinięty. Wojska mają dnia 15. b. m. wyruszyć w pochód do Dobruczy. Wojska tureckie, które obozowały pod Obileszti i Negoschti, wyruszyły ku Fokszanom i przeprawią się zapewne pod Gałaczem przez Dunaj.

Turecki komisarz Derwisz-Basza uwiadomił wołoską radę administracyjną dnia 29. sierpnia w drodze urzędowej, że wszystkie traktaty między Rosyą a Portą tyczące się Księztw Naddunajskich są unieważnione.

O ustąpieniu Rosyan z *Gałaczu* podaje „*Lloyd*" według doniesień z dnia 4. września następujące szczegóły: Dnia 1. września opuściły wojska rosyjskie miasto i stanęły najsamprzód w dwóch wielkich obozach w okolicy. Wszystkie zapasy dla armii i zboże wywieziono już poprzednio. Dnia 2. b. m. zaczęli rosyjscy pioniery burzyć nad Seretem bateryе wybrzeżne, okopy i fortyfikacye otaczające Gałacz. Do pomocy mieli dwa bataliony piechoty. Ta robota trwała jeszcze dnia 3. b. m. Mieszkańcom nie było wolno w tych kilku dniach wydalać się z miasta. Dnia 3. rano ruszyły kolumny za Prut; przodem szły wozy i artylerya. Jenerał Lüders zajął tymczasowo główną kwaterę na okręcie „Prut" stojącym w porcie. Tym okrętem odpłynął dnia 3. do Reni i do Ismaiłowa, dokąd także wojska jego się udały. Główna zaś siła zajęła tymczasowo pozycye obserwacyjne nad Prutem. Dowodzący arriere-gardą jenerał Engelhardt wydał proklamacyę, w której napomina mieszkańców, ażeby się strzegli zdrady i z nieprzyjacielem niewchodzili w żadne związki, inaczej sami sobie przypisywać będą złe skutki. — Dnia 4. nie było już w mieście ani jednego rosyjskiego żołnierza. Niepodobna opisać jaka drożyzna i nędza panuje w Gałaczu. Bazar i magazyny zboża stoją próżne. Z warsztatów okrętowych zabrali Rosyanie cały zapas drzewa zapłaciwszy zań po największej części asygnacyami.

Późniejsze wiadomości z Gałaczu z dnia 6. września donoszą, że Rosyanie co do jednego opuścili nietylko miasto ale i okolicę. Wkroczenia Turków stojących już w Ibraiłowie spodziewają się w Gałaczu dnia 10. b. m.

(Dania wyznacza w Friedrichsort lazaret dla Francuzów. — Okręt „Austerlitz" zajął stanowisko pod Traelhafvet.)

Dnia 12. września zrana widziano z Kopenhagi dwie francuskie fregaty płynące na północ. Słychać, że rząd duński wyznaczył francuskiej flocie w wybrzeżnej fortecy Friedrichsort miejsce na lazaret dla niebezpiecznie chorych. Francuski okręt liniowy „Austerlitz" stoi już od kilku dni pod Traelhafvet (w Szwecyi) w pobliżu twierdzy Waxholm; zdaje się, że dłuższy czas zostanie na tem stanowisku dla utrzymywania komunikacyi, a szczególnie dla ułatwienia przywozu żywności z Sztokholmu do floty bałtyckiej. Mnóstwo ludzi zwiedza z Sztokholmu ten okręt; dnia 2. września był na nim między innymi także książę Oskar; dnia 6. wyprawili oficerowie okrętu „Austerlitz" ucztę, na którą zaprosili korpus oficerów marynarki szwedzkiej.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Wiedeń, 16. września. „*Litog. korresp. austr.*" donosi: Dziennik „*Journ. de Constantinople*" zawiera listy z *Kars* z 18. i z 19. sierpnia, podług których polepszyło się położenie armii anatolskiej. Rosyanie mieli cofnąć się ku Gumri (Alexandropol), Turcy zaś korzystając z tego zabrali kilka dział i 3000 pozostawionych namiotów rosyjskich, i stoją teraz nad rzéką Arpaszai, gdy tymczasem Rosyanie cofają się z największym pospiechem. List z *Trebizondy* z 30. sierpnia, zawarty również w „Journ. de Constantinople", potwierdza te doniesienia dołączając do nich wiadomość o zwycięztwie Szamyla, który wtargnąwszy niespodzianie na czele 15.000 Lezgów do Kachetyi, rozbił znajdujący się tam korpus rosyjski, zabrał w niewolę 40 znakomitych dam rosyjskich i zdobył ogromne zapasy. Jenerał Read, jeneralny gubernator Georgii, był w obawie o Tyflis i wysłał natychmiast rozkaz do księcia Andronikow, ażeby przybył na pomoc z swoim korpusem. Zdaje się jednakże, ze Szamyl, ogołocony zupełnie z artyleryi, nieodważy się posunąć aż do Tyflis, którego bronią liczne baterye. *(L. k. a.)*

Dnia 17. sierpnia napadło 300 Kozaków z 3 lekkiemi działami między Bajazidem i Diadinem na idącą z Persyi karawanę o 2325 koni z ładunkiem jedwabiu, tytoniu itd., zabrali ją i zaprowadzili na terytoryum rosyjskie. Wartość towarów niewiadoma dokładnie; w gotowych pieniądzach wiozła karawana 50.000 półimperyałów.

O blizkiem zerwaniu stosunków między Portą i Persyą zawiera „Journ. de Const." następujące doniesienie z Trebizondy z dnia 30. sierpnia: Hafis Basza, gubernator Trebizondy, otrzymał od Achmeta Weffik Effendi, tureckiego ambasadora w Teheranie, który d. 25. przybył do Erzerum, doniesienie, że stosunki dyplomatyczne między Portą i Persyą są zerwane. Szczegółów względem tego zerwania niema jeszcze, ale zdaje się, że je sprowadziły zabiegi Rosyi. Said Basza jest nieustannie przedmiotem uprzejmych względów ze strony wys. Porty, zaco on się odwzajemniając przyrzekł dostawić korpus posiłkowy w liczbie 10.000 ludzi z 36 działami.

Paryż, 16. września. „*Monitor*" donosi: Armia Bulońska będzie nieustannie pod dowództwem Cesarza manewrować. Z Bayonne donoszą, że Cesarzowa wyjedzie d. 19. do Paryża.

Lizbona, 9. września. Królowa Krystyna przybyła tutaj.

Berlin, 15. września. Jej Mość Królowa Prus przybyła do Sanssouci.

— 16. września. Bojar *Bibesco* przybył tu z Bukaresztu.

Gdańsk, 15. września. „Vulture„ opuścił flotę dnia 13 w Ledsundzie. Stan zdrowia floty jest bardzo pomyślny. Anglicy znoszą nowe fortyfikacye w Bomarsundzie. Okręt „Vulkan“ odpłynął do Anglii. *(L. k. a.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe w obwodzie Sanockim.)

Sanok, 6. września. Według doniesień handlowych sprzedawano w drugiej połowie z. m. na targach w Sanoku, Dobromilu, Lisku, Rymanowie i Dynowie w przecięciu korzec pszenicy po 11r. —10r.12k.— 11r.15k.—11r. 12k.—12r.; żyta 8r. 9k.—8r. 48k.—9r. 45k.—9r.24k.—9r.24k.; jęczmienia 0—8r.—8r.—7r.12k.—7r.12k.; owsa 0—8r.—6r.24k.—6r.—8r.; hreczki w Dobromilu 9r.18k.; ziemniaków w Dynowie 3r. Cetnar siana po 0—1r.6k. —1r.45k.—0—45k. Za sąg drzewa twardego płacono 4r.30k—5r.12k.—5r.15k.—6r.—4r., miękkiego 3r.24k.—4r.12k.—3r.15k.—4r.48k.—2r.24k. Funt mięsa wołowego kosztował 6k.—4k.—4k.—4k.—4k. i garniec okowity 2r.22k.—2r.30k.—2r.9k.—2r.—1r.54k. mon. konw.

Kurs lwowski.

Dnia 18. września.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	28	5	32
Dukat cesarski	„ „	5	33	5	37
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	33	9	36
Rubel śrebrny rosyjski	„ „	1	51	1	52
Talar pruski	„ „	1	46	1	48
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	20	1	21
Galicyjskie listy zastawne za 100 zr.	„ „	87	15	87	40
Galicyjskie Obligacye indem. . . .	„ „	73	35	74	15

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 18. września 1854.

		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	87	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żadano „ „ za 100	„ „	87	30

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 15. września.

				w przecięciu
Obligacye długu państwa	5%	za sto	$85^{1}/_{16}$	$85^{1}/_{16}$
detto z r. 1851 serya B. . .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą .	5%	„	—	—
Obligacye długu państwa . . .	$4^{1}/_{2}$%	„	—	—
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą .	4%	„	—	—
detto detto detto .	3%	„	—	—
detto detto	$2^{1}/_{2}$%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . .		„	—	—
detto detto z r. 1839 . .		„	$131^{3}/_{4}$	$131^{3}/_{4}$
detto detto z r. 1854 . .		„	$96^{7}/_{16}$ $^{1}/_{2}$ $^{5}/_{8}$ $^{3}/_{4}$	$96^{5}/_{8}$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2^{1}/_{2}$%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . .	5%		—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		76 $74^{1}/_{4}$	$74^{1}/_{4}$
Akcye bankowe			—	—
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . .			$472^{1}/_{2}$	$472^{1}/_{2}$
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . . .			—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.			—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr.			565 566 567	566
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.			$556^{1}/_{4}$ $557^{1}/_{2}$	$557^{1}/_{2}$
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.			—	—
Renty Como			—	—

Wiédeński kurs weksłów.

Dnia 15. września.

		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	$98^{2}/_{4}$ 98	$98^{1}/_{2}$ 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$118^{1}/_{2}$ $^{1}/_{4}$ l.	$118^{3}/_{8}$ uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24^{1}/_{2}$ fl.	$117^{5}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ l.	$117^{1}/_{2}$ 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$87^{3}/_{4}$ $^{1}/_{2}$ $^{1}/_{2}$	$87^{5}/_{8}$ 2 m
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	— 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl.	11.31 30 30 l.	11-30 2 m.
Lyon za 300 franków	—	— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$116^{3}/_{4}$	— 2 m.
Marsylia za 300 franków	—	— 2 m.
Paryż za 300 franków	$138^{1}/_{2}$ $^{1}/_{2}$ l.	$138^{1}/_{2}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	232	232 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	31 T. S.
Cesarskie dukaty	—	— Agio.
Ducaten al marco	$23^{1}/_{2}$	$23^{1}/_{2}$ Agio.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 16. września o pierwszej godzinie po południu.

Amsterdam 98. — Augsburg $118^{1}/_{8}$ — Frankfurt $117^{1}/_{2}$. — Hamburg $86^{3}/_{4}$ l. — Liwurna 114. — Londyn 11.29. — Medyolan $116^{3}/_{4}$ l. — Paryż $138^{3}/_{8}$.

Obligacye długu państwa 5% 85 — $85^{1}/_{8}$. Detto S. B. 5% 95 — 96. Detto $4^{1}/_{2}$% 74 — $74^{1}/_{4}$. Detto 4% 66 — $66^{1}/_{4}$ Detto z r. 1850 z wypłatą 4% $89^{3}/_{4}$ — 90. Detto z r. 1852 4% $87^{1}/_{4}$ — $87^{3}/_{4}$. Detto 3% $51^{1}/_{4}$ —$51^{1}/_{2}$. Detto $2^{1}/_{2}$% 42 — $42^{1}/_{4}$. Detto 1% $17^{1}/_{4}$—$17^{1}/_{2}$. Obl. indemn. Niż. Austr. 5% — —. Detto krajów kor. 5% 75 — 77. Pożyczka z r. 1834 $223^{1}/_{2}$ — 224. Detto z r. 1839 132 — $132^{1}/_{8}$. Detto z 1854 $96^{5}/_{8}$—$96^{3}/_{4}$. Oblig. bank. $2^{1}/_{2}$% $57^{1}/_{2}$—58. Obl. lom. wen. pożyc. r. 1850 5% 92 — 95. Akc. bank. z ujmą 1258 — 1260. Detto bez ujmy 1045—1047. Akcye bankowe now. wydania 1002—1004. Akcye banku eskomp. $94^{1}/_{2}$—$94^{3}/_{4}$. Detto kolei żel. półn. Ces. Ferdynanda $173^{1}/_{8}$—$173^{1}/_{4}$. Wied.-Rabskie $79^{1}/_{2}$ — 80. Detto Budzyńsko-Lincko-Gmundzkiej 251 — 253. Detto Tyrnawskiej 1. wydania 15 — 20. Detto 2. wydania 30 — 35. Detto Edynburgsko - Neusztadzkiej $60^{1}/_{4}$—$60^{3}/_{4}$. Detto żeglugi parowej 565 — 567. Detto 11. wydania —. Detto 12. wydania 551 — 553 Detto Lloyda 555 — 557. Detto młyna parowego wiédeń. 126 — 127. Renty Como $14^{1}/_{2}$—$14^{5}/_{8}$. Esterhazego losy na 40 złr. $85^{1}/_{2}$—$85^{3}/_{4}$. Windischgrätza losy $29^{3}/_{8}$—$29^{5}/_{8}$. Waldsteina losy $28^{7}/_{8}$ — 29. Keglevicha losy $10^{3}/_{8}$ —$10^{5}/_{8}$. Cesarskich ważnych dukatów Agio $23^{5}/_{8}$ — $23^{3}/_{4}$.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 16. września o pół do 2. popołudniu.

Ces. dukatów steplowanych agio $23^{5}/_{8}$. Ces. dukatów obrączkowych agio $23^{1}/_{8}$. Ros. imperyały 9.34. Srebra agio $19^{1}/_{4}$ gotówka.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 18. września.

Obligacye długu państwa 5% $85^{3}/_{16}$; $4^{1}/_{2}$% 74; 4% —; 4% z r. 1850 —; wylosowane 3% —; $2^{1}/_{2}$% — Losy z r. 1834 —; z. r. 1839 $132^{3}/_{4}$. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bank. 1257. Akcye kolei półn. $1742^{1}/_{2}$. ‡ Glognickiej kolei żelaznej —. Odenburgskie 121. Budwejskie $251^{1}/_{2}$. Dunajskiej żeglugi parowej $566^{1}/_{2}$. Lloyd $557^{1}/_{2}$. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niższo-austr. Towarzystwa eskomptowego à 500 złr. $472^{1}/_{2}$ złr.

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg $118^{1}/_{4}$ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt $117^{1}/_{2}$ l. 2. m. Hamburg 87 l. 2. m. Liwurna $113^{1}/_{2}$ l. 2. m. Londyn 11.28. l. 3. l. m. Medyolan $116^{3}/_{4}$ l. Marsylia $137^{3}/_{4}$ l. Paryż $138^{1}/_{8}$ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Oblig. indemn. 77. Pożyczka z roku 1854 97.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 18. września.

Hr. Kalinowski Władysław, z Bakowiec. — Groblewski Dyonizy, z Malinowa. — Czermak Leopold, c. k. komisarz obwodowy, z Przemyśla

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 18. września.

JE. JO. książę Windischgrätz, do Tarnopola. — Baron Smola, c. k. jenerał-major, do Zaleszczyk. — PP. Szlachtowski Stanisław, c. k. radca finans., do Złoczowa. — Radziejowski Edward, do Zaleszczyk.

Spostrzezenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 18. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	″ ‴ ⁗				
6 god. zrana	27 11 01	+ 12°	+ 20°	zachodni 0	mgła
2 god. pop.	27 11 1	+ 20°	+ 11°	połud. zach. 0	pogoda
10 god. wie.	27 11 4	+ 11°		połud. wsch. 0	deszcz

T E A T R.

Dziś: przedst. niem.: **„Der Korporal“ i „Das Versprechen hinter'm Herd.“**

We czwartek: Koncert Fryderyka, Sofii i Wiktora Raczków, uczniów profesora przy konserwatoryum muzycznem w Wiédniu pana Helmesberger.

K R O N I K A.

Lloyd pisze z Wiédnia: W ogłoszeniu o zgubionych temi dniami w Wiédniu rzeczach znajduje się szczególniejszy zgubiony przedmiot: Krawiec Jan M. zgubił temi dniami rzęd zębów porcelanowych w platynę oprawnych około północy między przedmieściami Spittelberg i Mariahilf.

— We Francyi stał jeszcze do niedawna na dość niskim stopniu przemysł co do fabrykacyi zapałek. Teraz Francya wywozi towar ten za granicę, a w samym Paryżu trudni się wyrobem zapałek dziennie 10.000 robotników. — Niejaki p. Payen obliczył, że w całej Francyi wyrabiają codzień 76 milionów zapałek, i ogromnej ich produkcyi przypisuje powiększej części klęski pożarów panujących od niedawna w całej Francyi.

— Naczelny wódz angielski, lord Raglan, wydał przed odpłynięciem wojsk z Warny rozkaz do jeneralnego komisarza magazynowego: W nadchodzących dniach wojsko ma akuratnie pobierać racyę porteru.

— Między p. Bethmann-Hollweg i hrabią Pourlale's z jednej strony, a profesorem Merle d'Aubigne z drugiej utrzymuje się od niejakiego czasu pilna korespondencya o wolności sekt w ewanielickim kościele niemieckim. Teolog genewski ujmuje się mocno za sektami, które nieznalazły wszędzie w Niemczech tolerancyi pożądanej, i udał się w tej mierze do pomienionych mężów, zwłaszcza że jeden z nich jako prezes ewanielickiego zboru kościelnego jest wyrocznią w sprawach kościelnych, drugi zaś udowodnił ducha tolerancyi religijnej w popieraniu sprawy małżonków Madiai we Florencyi.

— Według spisu z roku 1850 wynosiła ludność biała Stanów zjednoczonych do 19,553 058 osób, z których 17,279.875 urodziło się w Ameryce, a 2,240.535 w obcych krajach, zaś 32.658 osób wykazano jako niewiadomego pochodzenia. Odtąd wzrosła znacznie liczba obcej ludności przychodźtwem, i wynosi obecnie do 3,500.000 osób. Stosunek krajowców do obcych przybyszów jest jak 7 lub 8 do 1.

— Przed kilkoma dniami ukończono już podmorski telegraf między Dublinem i wybrzeżem angielskiem, a zatem i Londynem Tym sposobem połączone są teraz drutem telegraficznym miasta: Londyn, Glasgow i Dublin, stanowiące niejako jedyną już stolicę trzech królestw połączonych.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.